

INFORMACIJA
o kretanju makroekonomskih pokazatelja
za januar/siječanj 2022. godine

Sadržaj

Uvod.....	3
1. Realni sektor.....	5
<i>Kretanje industrijske proizvodnje.....</i>	5
<i>Maloprodaja.....</i>	7
<i>Građevinarstvo.....</i>	7
<i>Tržište rada.....</i>	8
2. Javne finansije.....	10
<i>Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini.....</i>	11
<i>Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda</i>	12
3. Cijene, monetarni i finansijski sektor.....	14
<i>Cijene.....</i>	14
<i>Monetarni sektor.....</i>	15
<i>Bankarski sektor.....</i>	16
<i>Berze u Bosni i Hercegovini.....</i>	17
4. Vanjski sektor.....	20
<i>Vanjskotrgovinska robna razmjena.....</i>	20
5. Strane direktne investicije.....	23

Uvod

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine je na 79. sjednici održanoj 05.03.2009. godine razmotrilo i usvojilo Prijedlog mjera iz nadležnosti Vijeća ministara Bosne i Hercegovine za ublažavanje uticaja globalne ekonomske krize na privredu Bosne i Hercegovine. Direkcija za ekonomsko planiranje je zadužena da u vezi sa navedenim prati kretanje makroekonomskih pokazatelja i da izvještaj o kretanju mjesečno dostavlja Vijeću ministara.

Direkcija je zadužena da „Informaciju“ dostavlja mjesečno Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine u svrhu praćenja uticaja svjetske ekonomske krize na ekonomiju Bosne i Hercegovine.

„Informacija“ obuhvata kretanje glavnih makroekonomskih pokazatelja u Bosni i Hercegovini za navedeni period. Detaljna pojašnjenja svih oblasti koje su obuhvaćene u ovom dokumentu se mogu naći u Ekonomskim trendovima Bosne i Hercegovine koje publikuje Direkcija, kvartalno - četiri puta godišnje, te redovno dostavlja Vijeću ministara i Parlamentu Bosne i Hercegovine.

* * *

U 2021. godine došlo je stabilizacije epidemioloških prilika što se pozitivno odrazilo na ekonomsku aktivnost kako u vanjskom okruženju, tako i u Bosni i Hercegovini. Naime, oporavak prije svega izvozne, a kasnije i domaće tražnje u K2 i K3 2021. godine rezultirao je osjetnijim oporavkom privredne aktivnosti u zemlji. Tako je Bosna i Hercegovina prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a u periodu januar-septembar 2021. godine¹ zabilježila realni rast BDP-a od oko 7% u odnosu na isti period prethodne godine.² Međutim, vrijedi istaći da je ova relativno visoka stopa ekonomskog rasta u dobroj mjeri posljedica i niske osnovice (bazni efekt) iz prethodne godine, obzirom da je u istom periodu prethodne godine u Bosni i Hercegovini registriran pad BDP-a od 4,7%. S druge strane, ako se ekonomski rast u Bosni i Hercegovini u 2021. godini posmatra komparativno po zemljama može se konstatovati da je isti bio u rang regionalnog prosjeka zemalja Zapadnog Balkana. Uvidom u strukturu ovog relativno snažnog ekonomskog rasta može se konstatovati da je isti ostvaren ponajviše zahvaljujući povećanju privatne potrošnje od 6% što je predstavljalo više od polovine ostvarenog ekonomskog rasta odnosno 4,6 p.p. Ovaj snažan rast privatne potrošnje pored baznog efekta i veće sklonosti ka potrošnji, po svemu sudeći je posljedica i djelimičnog rasta raspoloživog dohotka građana obzirom da je prema službenim statistikama došlo do povećanja broja zaposlenih lica, realnog rasta plata, novčanih doznaka iz inostranstva u odnosu na prethodnu godinu. S druge strane, u istom vremenskom periodu rast javne potrošnje iznosio je svega 1,7%, tako da je doprinos iste u ekonomskom rastu bio manje više neutralan. Trenutno raspoloživi podaci BHAS-a iz nacionalnih računa ukazuju na rast bruto investicija od 7,2% u odnosu na isti period prethodne godine, tako da je doprinos ove kategorije u ekonomskom rastu iznosio oko 1,5 p.p. Međutim, vrijedi istaći da oporavak investicija u Bosni i Hercegovine napreduje dosta sporije u odnosu na ostale komponente, obzirom da se iste za razliku od ostalih komponenti još uvijek ispod nivoa iz 2019. godine. S druge strane, oporavak vanjskotrgovinske

¹ U periodu pripreme ovog izvještaja podaci nacionalnih računa za K4 2021. godine nisu bili raspoloživi za upotrebu.

² Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Bruto domaći proizvod, rashodni pristup tromjesečni podaci za K3 2021. godine“, 06.01.2022. godine.

razmjene bio je prilično ohrabrujući što se naročito odnosi na trgovinu robama. Naime, prema raspoloživim statističkim podacima BHAS³-a ukupna vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini u 2021. godini uvećana je za skoro 8,5 milijardi odnosno preko 30% u poređenju sa prethodnom godinom. Ovo povećanje robne razmjene posljedica je povećanja robnog izvoza od preko 35% (skoro 3,8 milijardi KM) i rasta uvoza roba od skoro 28% (4,7 milijardi KM). Međutim prilikom interpretacije ovih pokazatelja veoma je važno imati u vidu efekat niske osnovice iz prethodne godine, kao i činjenicu da je tokom 2021. godine došlo do povećanja kako opšteg nivoa cijena, tako i rasta izvoznih i uvoznih cijena u Bosni i Hercegovini. Naime, prema podacima Agencije za Statistiku Bosne i Hercegovine u 2021. godini došlo je do povećanja izvoznih i uvoznih cijena od oko 15% u odnosu na prethodnu godinu. Na osnovu ovih pokazatelja se može konstatovati da su realna povećanja u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene bila znatno skromnija u odnosu na nominalana.

S druge strane, trenutno raspoloživi kratkoročni statistički pokazatelji na nivou jednog mjeseca (januar 2022. godine) nisu dovoljni za precizniju analizu ekonomskog rasta u Bosni i Hercegovini. Ono što svakako vrijedi istaći, jeste da je trend rasta cijena iz prethodne godine dodatno intenziviran u 2022. godini. Naime, prema trenutno raspoloživim preliminarnim podacima BHAS-a rast indeksa potrošačkih cijena u januaru 2022. godine u odnosu na isti mjesec prethodne godine iznosio je čak 7%. Kada su u pitanju cjenovna kretanja u zemljama EU vrijedi istaći da je u januaru 2022. registrirana inflacija od 5,6% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. U slučaju da trend rasta cijena bude nastavljen, što je veoma izvjesno obzirom na novonstale okolnosti u međunarodnom ekonomskom okruženju, to će imati veliki utjecaj na ekonomska kretanja kako u svijetu tako i u Bosni i Hercegovini u 2022. godini.

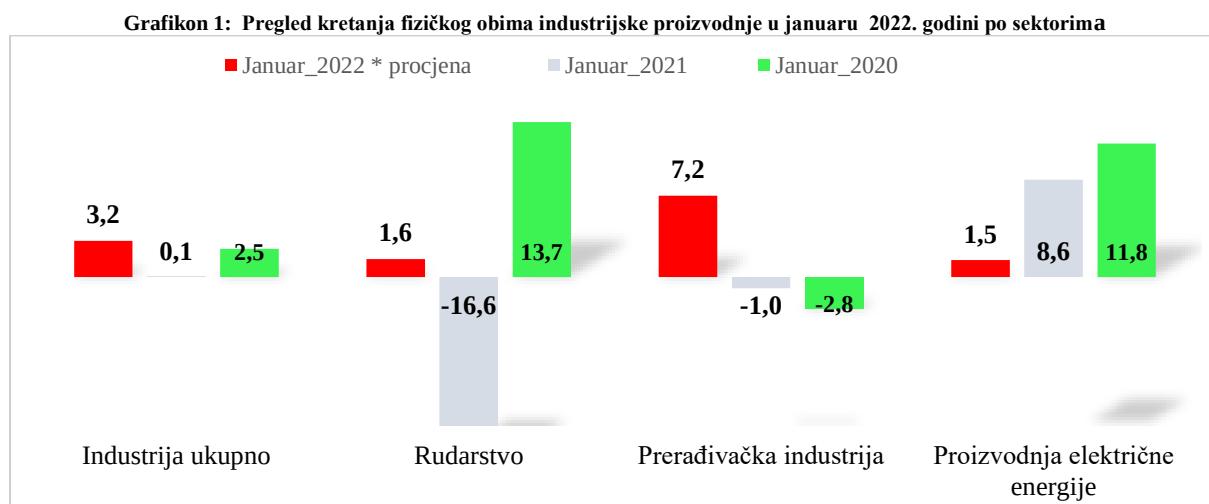
³ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za decembar 2021. godine-prethodni podaci“, 25.01.2022. godine.

1. Realni sektor

Kretanje industrijske proizvodnje

Tokom prethodne godine došlo je do osjetnijeg ekonomskog oporavka kako u eksternom okruženju tako i u Bosni i Hercegovini. Jačanje ekonomskog rasta u glavnim trgovinskim partnerima pozitivno se odrazilo na izvoznu tražnju a samim tim i na proizvodne procese u zemlji. Tako je Bosna i Hercegovina prema trenutno raspoloživim podacima BHAS-a za 2021. godinu zabilježila povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje od preko 10% u odnosu na prethodnu godinu.⁴ Međutim prilikom interpretacije ovog dvocifrenog povećanja proizvodnje u okviru bh. industrije potrebno je imati na umu i efekat niske osnovice, obzirom da je Bosna i Hercegovina u 2020. godini zabilježila pad fizičkog obima proizvodnje od 6,2%. Pored prerađivačke industrije, povećanje proizvodnje je zabilježeno i u okviru sektora za proizvodnju električne energije od 11,7% u odnosu na isti period prethodne godine. Ovo povećanje ukupne proizvodnje električne energije u Bosni i Hercegovini u 2021. godini posljedica je povećanja proizvodnje u hidroelektranama od preko 40%, dok je proizvodnja u termoelektranama smanjena za oko 5% u odnosu na prethodnu godinu. S druge strane, u okviru sektora rudarstva zabilježen je pad proizvodnje od skoro 4,5% u odnosu na isti period prethodne godine i posljedica je podjednagog smanjenja u proizvodnji mrkog uglja i lignita.

S druge strane, podaci o kretanju fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za januar 2022. godine nisu bili raspoloživi za upotrebu. Međutim, na osnovu procjene koja je napravljena na bazi entitetskih statističkih izvještaja može se konstatovati da je trend rasta industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini najvjerovatnije nastavljen i u januaru 2022. godine. Naime, procjenjuje se (na bazi entitetskih podataka) da je povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje u januaru iznosilo oko 3%.⁵ Ovo povećanje fizičkog obima industrijske proizvodnje je ostvareno zahvaljujući povećanju obima proizvodnje u okviru prerađivačke industrije od oko 7% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. S druge strane, nešto skromnija povećanja proizvodnje od oko 1,5% su zabilježena u okviru sektora rudarstvo i proizvodnja električne energije. Pregled kretanja fizičkog obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini po sektorima za januar 2022. godini prikazan je na grafikonu ispod.

Izvor: BHAS

⁴Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeks obima industrijske proizvodnje u Bosni i Hercegovini za decembar 2021. godine-prethodni podaci“, 26.01.2022. godine.

⁵ Navedena stopa rasta predstavlja procjenu DEP-a BiH na bazi podataka entitetskih zavoda za statistiku, obzirom da podaci BHAS-a nisu bili raspoloživi za upotrebu u vrijeme pripreme ovog izvještaja.

Maloprodaja

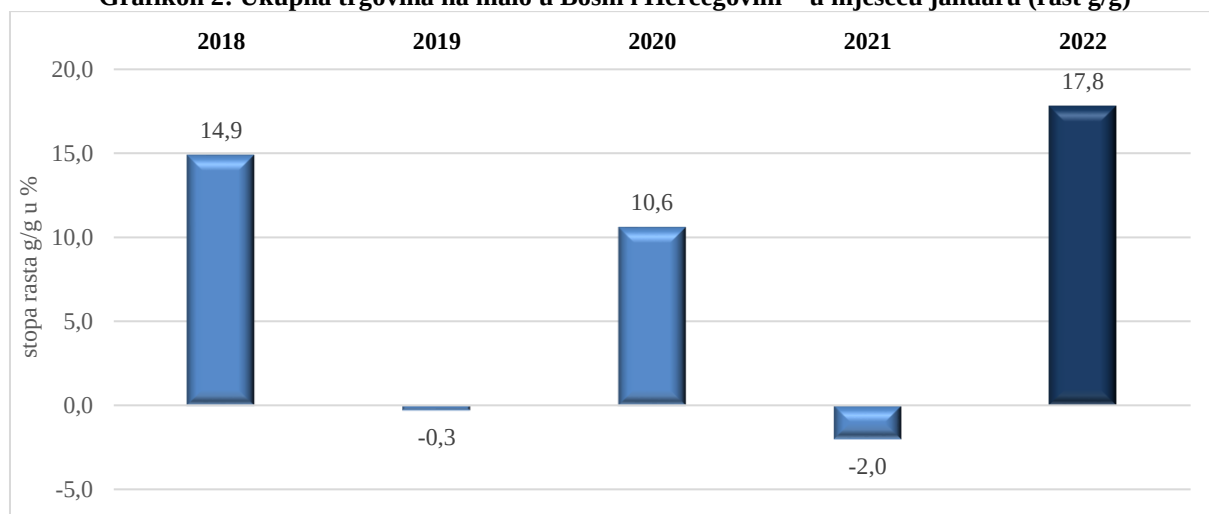
Prema zvaničnim podacima BHAS-a ukupna trgovina na malo je u mjesecu januaru 2022. godine, u odnosu na isti mjesec prethodne godine, zabilježila realni rast prometa od 17,8%⁶.

Glavni nosilac rasta ukupne trgovine u januaru 2022. godine je povećanje prometa od 30,6% u trgovini motornim gorivima na malo u specijaliziranim prodavnicama (u daljem tekstu s.p.). Doprinos ukupnom rastu prometa u maloprodaji je također došao iz trgovine na malo, osim trgovine motornim gorivima u s.p. koja je u januaru 2022. godine zabilježila rast od 14,9%. Kod prometa registrovanog kroz fiskalne uređaje u Bosni i Hercegovini, u mjesecu januaru 2022. godine, može se vidjeti da je također došlo do rasta prometa za 18,6% (g/g).

Pored navedenih kategorija do realnog rasta je došlo i kod prometa u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u s.p. od 10,7% te do rasta od 20,8% u trgovini na malo neprehrambenim proizvodima. Rast je također zabilježen i u trgovini na malo hranom, pićem i duhanskim proizvodima u nespecijaliziranim prodavnicama (u daljem tekstu n.p.) koja je zabilježila rast od 5,5% u januaru 2022. godine.

Kada se posmatra struktura trgovine na malo neprehrambenim proizvodima može se primjetiti da je došlo do porasta u svim kategorijama sa izuzetkom trgovine na malo na štandovima i tržnicama gdje je došlo do smanjenja prometa za 12,7%. Trgovina na malo ostalom robom u s.p. ostvarila je rast od 29,6%, trgovina na malo proizvodima za kulturu i rekreaciju od 22,2%, trgovina na malo ostalom opremom za domaćinstvo od 10,7% te trgovina na malo izvan prodavnica, štandova i tržnica od 14,1%. Trgovina na malo informacijsko komunikacijskom opremom je nakon višemjesečnog dvocifrenog rasta u mjesecu januaru 2022. ostvarila rast od 9%.

Grafikon 2: Ukupna trgovina na malo u Bosni i Hercegovini – u mjesecu januaru (rast g/g)

Izvor: BHAS

Kod trgovine ostalom robom u s.p. najveći porast prometa u januaru 2022. godine od 40% zabilježen je kod trgovine na malo tekstilom, odjećom, obućom i proizvodima od kože. Zatim slijede trgovina na malo sportskom opremom, igrama i igračkama sa rastom od 27,2% i promet u apotekama, trgovini na malo medicinskim i kozmetičkim preparatima gdje je ostvaren rast od 25,3%. Porast prometa je također zabilježen i u trgovini na malo namještajem, opremom za rasvjetu i električnim aparatima za domaćinstvo gdje je ostvaren rast od 9,4% te u trgovini na malo knjigama, novinama, muzičkim i videozapisima gdje je promet povećan za 3,1%.

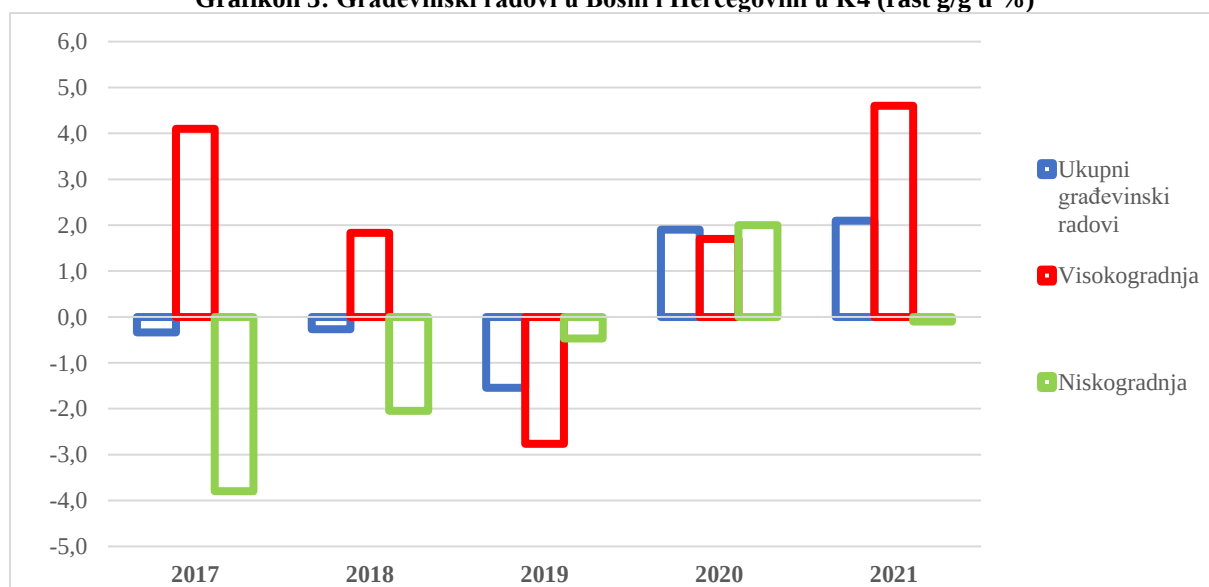
⁶ Izvor podataka: BHAS

Posmatrajući gore navedene podatke u obzir treba uzeti i činjenicu da je u posmatranom mjesecu došlo do porasta indeksa potrošačkih cijena (CPI) što se sasvim sigurno reflektovalo i na promjene nivoa cijena u maloprodaji.

Građevinarstvo

Prema zvaničnim podacima BHAS-a za sektor građevinarstva u Bosni i Hercegovini za K4 2021. godine došlo je do rasta ukupnih građevinskih radova za 0,9%, u odnosu na isti period prethodne godine. U sektoru niskogradnje zabilježen je porast radova za 3,7% dok je istovremeno sektor visokogradnje zabilježio smanjenje građevinskih radova za 2,3%. Ukoliko se posmatra period K1-K4 2021. godine evidentno je da su ukupni građevinski radovi zabilježili rast od 2,1% g/g (rast je ostvaren u sva četiri kvartala), prevashodno zahvaljujući rastu građevinskih radova u visokogradnji za 4,6% dok je niskogradnja ostala na prošlogodišnjem nivou.

Grafikon 3: Građevinski radovi u Bosni i Hercegovini u K4 (rast g/g u %)

Broj izdatih odobrenja za građevinske radove u K4 2021. godine⁷ je neznatno porastao u odnosu isti period prethodne godine tj. viši je za 0,2%. Najveći porast izdatih dozvola za građenje u K4 2021. godine je u oblasti niskogradnje gdje je stope rasta iznosila 8,6%. Odobrenja za građenje objekata, u sektoru visokogradnje, su u posmatranom kvartalu zabilježila negativnu stopu rasta od 1,7%.

Tržište rada

Podaci o broju zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini za januar 2022. godine nisu objavljeni od strane BHAS-a u periodu pripreme Informacije, pa se podaci u tekstu odnose na decembar kao i prosjek 2021. godine.

Tokom 2021. godine u Bosni i Hercegovini došlo je do povećanja broja zaposlenih lica. Nakon što je u K1 2021. godine broj zaposlenih lica smanjen (podaci predstavljeni u tabeli ispod), od K2 dolazi do uvećanja broja zaposlenih do kraja posmatrane godine. U decembru 2021. godine

⁷ BHAS, Izdata odobrenja za građenje u Bosni i Hercegovini, decembar 2021.godine

broj zaposlenih je veći za 2,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosio oko 834,8⁸ hiljada. U periodu I-XII 2021. godine prosječan broj zaposlenih je iznosio oko 823,6 hiljada i veći je za 1,3% u odnosu na 2020. godinu. Posmatrajući broj zaposlenih lica prema područjima djelatnosti, najznačajniji rast u 2021. godini bilo je u oblasti industrije, informacija i komunikacija, te djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite. Rast obima proizvodnje u prerađivačkoj industriji (detaljnije u poglavlju o industrijskoj proizvodnji), uticao je na prosječan broj zaposlenih lica u ovoj djelatnosti koji je u 2021. godini bio veći za 1,9% g/g uz doprinos rastu ukupnog broja zaposlenih oko 0,4 p.p. Broj zaposlenih lica je uvećan i u području djelatnosti informacija i komunikacija (9,7% g/g) uz doprinos rastu od 0,3 p.p. Nastavak pandemije u 2021. godini uticao je da broj zaposlenih u djelatnosti zdravstvene i socijalne zaštite bude uvećan za 2,8% g/g, (doprinos rastu 0,2 p.p.). S druge strane, broj zaposlenih lica u 2021. godini je najznačajnije smanjen u području djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane (-1,9% g/g).

Broj registrovanih nezaposlenih lica u januaru 2022. godine manji je za 9,1% u odnosu na januar 2021. godine i iznosio je oko 377,1 hiljada. Na osnovu raspoloživih podataka ispod stopa registrovane nezaposlenosti u Bosni i Hercegovini u decembru 2021. godine je iznosila 31% i smanjena je za 0,2 p.p. u odnosu na prošli mjesec.⁹ Anketna stopa nezaposlenosti za K4 2021. godine nije bila dostupna u periodu izrade Informacije (podaci za prethodne kvartale su predstavljeni u Informaciji januar-novembar 2021. godine).

Tabela 1: Broj zaposlenih lica (revidirani podaci)¹⁰ i registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini

Mjesec	Broj zaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)	Broj registrovanih nezaposlenih lica u Bosni i Hercegovini	Stopa rasta g/g (u odnosu na isti period prethodne godine)
I-2021	811.317	-1,6%	415.027	2,2%
II-2021	810.406	-1,5%	410.776	2,0%
III-2021	812.437	-1,1%	406.718	2,1%
I-III 2021	811.387	-1,4%	410.840	2,1%
IV-2021	819.962	1,9%	402.146	-4,2%
V-2021	822.110	2,1%	395.999	-6,0%
VI-2021	826.025	2,1%	393.781	-6,5%
I-VI 2021	817.043	0,3%	404.075	-1,8%
VII-2021	824.860	2,1%	395.383	-7,2%
VIII-2021	823.458	2,4%	392.551	-8,2%
IX-2021	831.543	2,5%	384.209	-8,1%
I-IX 2021	820.235	1,0%	399.621	-3,9%
X-2021	831.300	2,0%	382.348	-7,7%
XI-2021	834.970	2,2%	378.079	-8,5%
XII-2021	834.796	2,3%	375.804	-9,1%
I-XII 2021	823.599	1,3%	394.402	-5,0%
I-2022	-	-	377.126	-9,1%

Izvor: BHAS, Agencija za rad i zapošljavanje Bosne i Hercegovine, zavodi za zapošljavanje u Bosni i Hercegovini

Podatak o prosječnoj neto plati za januar 2022. godine nije objavljen u periodu izrade Informacije pa se podaci odnose na decembar odnosno prosjek 2021. godine.

⁸ Privremeni podatak. Početkom januara 2022. godine napravljena je korekcija objavljenih podataka o zaposlenim osobama. Stoga su podaci do septembra 2021. godine konačni, a za ostale mjeseci privremeni.

⁹ Podatak o stopi registrovane nezaposlenosti se odnosi na decembar 2021. godine jer podaci o broju zaposlenih lica za januar 2022. godine nisu objavljeni u periodu izrade Informacije.

¹⁰ Podaci o broju zaposlenih lica za 2021. godinu u odnosu na prethodnu Informaciju su revidirani od strane BHAS-a.

U decembru 2021. godine nastavljen je rast prosječne neto plate u Bosni i Hercegovini koja je iznosila 1.042 KM i nominalno veća je za 5,5% u odnosu na decembar 2020. godine. Prosječna neto plata u 2021. godini iznosila je 998 KM uz nominalni rast od 4,4% u odnosu na 2020. godinu, dok je realni rast iznosio 2,4% zbog inflacije od 2%.

Kao i prethodnih godina, najveća prosječna isplaćena neto plata u 2021. godini bila je u području finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja (1.630 KM), dok je najniža prosječna isplaćena neto plata u području djelatnosti pružanja smještaja, te pripreme i usluživanja hrane (603 KM). Najveće nominalne stope rasta prosječne neto plate u 2021. godini bile su u području administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti (9% g/g), građevinarstvu (7,2%), prerađivačke industrije (6,8% g/g), stručnih, naučnih i tehničkih djelatnosti (6,7% g/g) te poslovanja nekretninama (6,6% g/g).

Tabela 2: Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini i stope rasta u odnosu na isti period prethodne godine

	Prosječna neto plata u Bosni i Hercegovini (u KM)	Nominalna stopa rasta prosječne neto plate (g/g)
I-2021	969	2,6%
II-2021	961	2,2%
III-2021	989	4,1%
I-III 2021	973	3,0%
IV-2021	985	4,6%
V-2021	981	4,4%
VI-2021	997	4,4%
I-VI 2021	980	3,7%
VII-2021	1.002	3,8%
VIII-2021	1.007	5,7%
IX-2021	1.006	4,6%
I-IX 2021	989	4,0%
X-2021	1.007	4,8%
XI-2021	1.023	5,9%
XII-2021	1.042	5,5%
I-XII 2021	998	4,4%

Izvor: BHAS

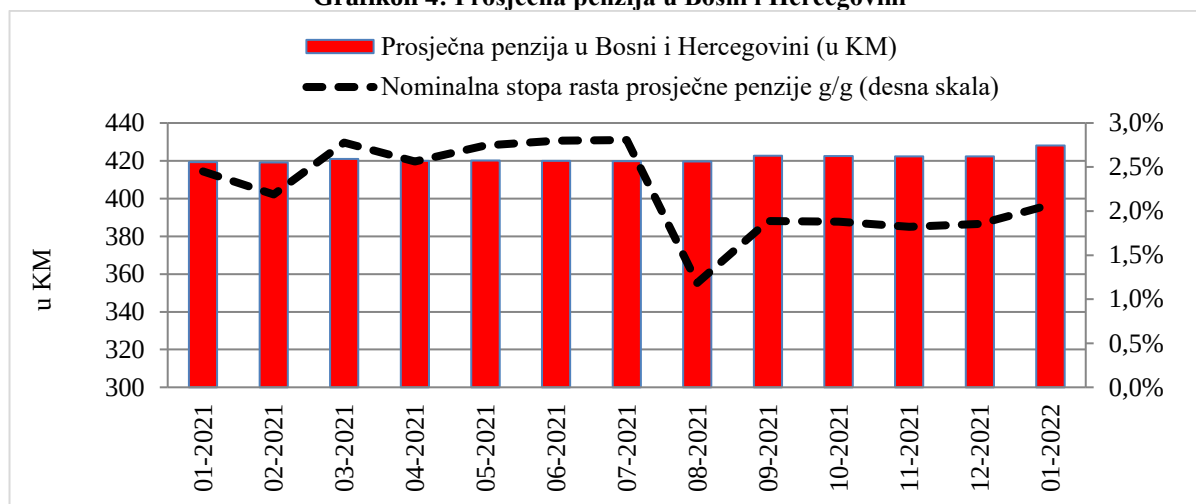
U januaru 2022. godine prosječna penzija u Bosni i Hercegovini iznosila je 428¹¹ KM. U odnosu na januar 2021. godine je uvećana za 2,1%.¹² Najniža penzija u Federaciji Bosne i Hercegovine u januaru 2022. godine iznosila 382,2 KM i nije se mijenjala u odnosu na prethodni mjesec. S druge strane, u Republici Srpskoj, najniža penzija je uvećana u januaru 2022. godine u odnosu na prethodni mjesec i iznosila je 220,5 KM za penzijski staž do 15. godina. Ukupan broj penzionera u Bosni i Hercegovini u januaru 2022. godine iznosio je 699,8 hiljada i veći je za 0,7% u odnosu na januar 2021. godine.¹³

¹¹ Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini je izračunata na osnovu prosječnih mjesečnih penzija ponderisanih udjelom ukupnog boja penzionera u svakom od entiteta u ukupnom broju penzionera.

¹² U Republici Srpskoj penzije ostvarene do 31.12.2021. godine svim korisnicima prava usklađuju se od 01.01.2022. godine i povećavaju za 4% (redovno godišnje usklađivanje 3,36% i vanredno povećanje 0,64%). Izvor: Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, Vijesti, penzije za januar 2022. godine. Pored toga, rast prosječne penzije u Bosni i Hercegovini je rezultat uvećanja penzija u oba entiteta tokom 2021. godine što je predstavljenou Informacijama u 2021. godini.

¹³ Broj penzionera u Bosni i Hercegovini u analizi predstavlja zbir penzionera koji primaju penzije od Federalnog zavoda za penzijsko i invalidsko osiguranje i Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske bez obzira na mjesto prebivališta (u ili izvan Bosne i Hercegovine).

Grafikon 4: Prosječna penzija u Bosni i Hercegovini

Izvor: Federalni zavod za penzijsko i invalidsko osiguranje, Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje Republike Srpske, DEP kalkulacije

2. Javne finansije

Oporavak privredne aktivnosti nakon pandemije, a samim tim i poboljšanje u naplati javnih prihoda započeo je u prvoj polovini prethodne godine. Početkom 2022. godine nastavlja se trend rasta privredne aktivnosti, kao i ukupno naplaćenih prihoda kako od indirektnih poreza, tako i od prihoda u nadležnosti entitetskih poreskih uprava. Tokom prvog mjeseca 2022. godine, u Bosni i Hercegovini ukupno je prikupljeno oko 1,3 milijarde KM javnih prihoda, po osnovu indirektnih i direktnih poreza, socijalnih doprinosa, taksi, kazni i naknada. U poređenju sa istim mjesecom prethodne godine, javni prihodi su veći za oko 17,0%. U strukturi javnih prihoda dominiraju prihodi Uprave za indirektno oporezivanje Bosne i Hercegovine (u daljem tekstu UIO) sa oko 53%.

Indirektni porezi u Bosni i Hercegovini

Od 01.01.2022. na snazi je Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i duvan za pušenje za 2022. godinu¹⁴.

Naplaćeni prihodi. Tokom prvog mjeseca 2022. godine, UIO Bosne i Hercegovine ukupno je naplatila oko 709 miliona KM bruto prihoda od indirektnih poreza, što je za 27,6% više nego u istom mjesecu prethodne godine. Na ovako visoku stopu rasta uticala su dva činioca: bazni efekat iz prošle godine (početak prethodne godine karakteriše smanjenje naplate prihoda usljed pandemije) i trend porasta uvoznih cijena, koji je prisutan od polovine prethodne godine. Nasuprot visokom rastu bruto prihoda, neto prihodi su rasli nešto nižom stopom, usljed značajnog povećanja povrata sredstava sa Jedinственог računa UIO od preko 50% g/g (u daljem tekstu JR UIO). U poređenju sa istim mjesecom 2021. godine, neto prihodi od indirektnih poreza su zabilježili povećanje od oko 21,3% i iznosili su oko 536 miliona KM.

¹⁴ Odluka o utvrđivanju posebne i minimalne akcize na cigarete i iznos akcize na duvan za pušenje za 2022. godinu („Službeni glasnik BiH“, broj 67/21), a koja se primjenjuje od 01.01.2022. godine. Odlukom je definisano da se od 01.01.2022. godine, na cigarete i duvan za pušenje plaća sljedeća akciza i to :

1. akciza na cigarete - minimalna akciza (proporcionalna+specifična) iznosi 3,33 KM za pakovanje cigareta od 20 komada:
 - proporcionalna akciza po stopi od 42% na osnovicu utvrđenu u skladu sa članom 15. stav (1) tačka b) Zakona o akcizama u Bosni i Hercegovini („Službeni glasnik BiH“, br. 49/09, 49/14, 60/14 i 91/17) i
 - specifična akciza u iznosu od 82,50 KM za 1.000 komada, odnosno 1,65 KM za pakovanje od 20 komada
2. akciza na duvan za pušenje u iznosu od 133,20 KM po kilogramu.

Sve kategorije prihoda iz nadležnosti UIO Bosne i Hercegovine su dale pozitivan doprinos stopi rasta neto prihoda od indirektnih poreza i to: porez na dodatu vrijednost od 7,5 p.p. (u daljem tekstu PDV), prihodi od akciza 6,2 p.p., prihodi od carina 1,8 p.p. i prihodi od putarina 1,5 p.p.

Tabela 3: Naplata i raspodjela prihoda od indirektnih poreza (rast g/g u % ako nije drugačije naznačeno)

	<i>jan-20</i>	<i>jan-21</i>	<i>jan-22</i>
Bruto prihodi - prikupljeno	-1,8	-8,9	27,6
Povrati	-7,4	1,2	52,2
Neto prihodi - prikupljeno	-0,5	-11,1	21,3
PDV	7,2	-10,4	11,9
Carine	2,0	-20,7	53,5
Akcize	-14,6	-16,6	28,2
Putarine	-1,8	-12,4	16,5
Ostali prihodi	3,6	5,2	3,7
Neusklađeni prihodi	-	-	-
Raspoloživo zaraspodjelu	-1,2	-9,4	26,1
Minimalne rezerve	-6,9	1,0	50,8
Budžeti	0,3	-11,8	19,5
Servis vanjskog duga	-26,7	2,8	-20,0
Federacija Bosna i Hercegovina	-24,7	-1,1	-19,2
Republika Srpska	-29,9	9,2	-21,4
Brčko Distrikt	-100,0	...	-5,3
Raspodjeljeno nakon servisa vanjskog duga	2,4	-12,6	22,2
Institucije Bosne i Hercegovine	-0,8	-1,0	0,4
Federacija Bosna i Hercegovina	2,6	-16,1	24,0
Republika Srpska	4,0	-11,2	29,9
Brčko Distrikt	0,1	-13,6	23,2

Izvor: UIO Bosne i Hercegovine

PDV. Bruto prihodi od PDV-a u januaru 2022. godine su iznosili oko 481 milion KM, što je za 24,1% više nego u istom mjesecu 2021. godine. Neto prihodi po osnovu PDV-a, tokom istog perioda, su iznosili oko 310 miliona KM, što je za 11,9% g/g više. U toku prvog mjeseca prihodi od PDV-a po osnovu uvoza roba uvećani su za oko 43,4% g/g, dok su prihodi naplaćeni iz prometa domaćih roba i usluga rasli svega 9,3% g/g.

Akcize. Po osnovu akciza tokom januara 2022. godine ukupno je naplaćeno oko 124 miliona KM neto prihoda, što predstavlja povećanje od 28,2% u poređenju sa istim mjesecom prethodne godine. Prihodi od uvozih akciza su rasli stopom od 36,8% i to zahvaljujući rastu prihoda od akciza na uvozu naftu i naftne prerađevine, kao i uvozni duvan i duvanske prerađevine. Sa druge strane, domaće akcize su smanjene za oko 69% g/g. Razlog za njihovo smanjenje jeste smanjenje prihoda akciza na domaći duvan i duvanske prerađevine, domaće pivo i bezalkoholna pića. Ukupni prihodi od akciza na naftu i derivate nafte veći su za oko 21,0% g/g, duvan i duvanske prerađevine za 48,5% g/g, dok su prihodi od ostalih akciza veći za 31,2% g/g.

Putarine. Ukupno naplaćeni prihodi od putarina u januaru 2022. godine iznosili su oko 46 miliona KM. U poređenju sa istim mjesecom prethodne godine isti su veći za oko 16,5% g/g.

Carine. Neto prihodi od carinskih dažbina u januaru 2021. godine su iznosili oko 22 miliona KM. U poređenju sa istim mjesecom prethodne godine isti su veći za oko 53,5% g/g.

Raspoređeni prihodi. U januaru 2022. godine, ukupni prihodi raspoloživi za raspodjelu su iznosili oko 693,1 miliona KM. Nakon izdvajanja sredstava za izgradnju autoputeva i izgradnju i rekonstrukciju drugih puteva u Bosni i Hercegovini u iznosu od oko 35 miliona KM,

minimalne rezerve u iznosu od oko 172,7 miliona KM i sredstava za finansiranje institucija Bosne i Hercegovine u iznosu od 60,5 miliona KM, UIO Bosne i Hercegovine, je izvršila raspored preostalih sredstava u iznosu od oko 424,8 miliona KM krajnjim korisnicima prema važećim koeficijentima¹⁵. Od tog iznosa Federaciji Bosne i Hercegovine je doznačeno ukupno oko 262,9 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 13,4 miliona KM), Republici Srpskoj oko 146,9 miliona KM (za servis vanjskog duga oko 8,5 miliona KM) i Brčko Distriktu oko 15,1 milion KM (za servis vanjskog duga 18 hiljada KM). U poređenju sa januarom prethodne godine raspoređena sredstva sa jedinstvenog računa UIO za servis vanjskog duga su manja za 20%, dok su raspoređena sredstva krajnjim korisnicima, nakon servisiranja obaveza vanjskog duga veća za 22,2%.

Prihodi od direktnih poreza, doprinosa i neporeskih prihoda

U cilju povećanja plata zaposlenih i podizanja njihovog životnog standarda, Vlada Federacije Bosne i Hercegovine je donijela Uredbu kojom se propisuje metodologija utvrđivanja iznosa najniže plate i usklađivanje najniže plate¹⁶. Prema usvojenim propisima, najniže plate će biti usklađivane na godišnjem nivou a u vezi sa rastom privredne aktivnosti i rasta cijena. Istom uredbom je utvrđena i najniža plata u 2022. godini za Federaciju Bosnu i Hercegovinu koja se primjenjuje od januara tekuće godine (543 KM)¹⁷.

U Republici Srpskoj je usvojen set zakona koji bi trebali da doprinesu privrednom rastu i platama zaposlenih¹⁸. Od januara 2022. godine prema Zakonu o radu prelazi se na bruto obračun plate radnika umjesto dosadašnjeg neto obračuna. Takođe, sa promjenom novog zakona poslodavac je dužan uručiti pismeni obračun plate (platu listu) zaposlenom. Takođe, bitna izmjena odnosi se na utvrđivanje najniže plate (590 KM u neto iznosu). Zbirna stopa doprinosa je sa dosadašnje stope od 32,8% smanjena na 31%, s tim da se smanjuje samo stopa doprinosa za zdravstveno osiguranje sa dosadašnjih 12% na 10,2%. Izmjenom Zakona o porezu na dohodak stopa poreza na prihode od ličnih primanja je snižena sa 10% na 8%. Stopa od 10% ostaje za plaćanje poreza na prihod od samostalnih djelatnosti. Za prihode od autorskih prava, kapitala, kapitalnih dobitaka i ostalog dohotka plaća se porez na dohodak po stopi od 13%. Godišnji lični odbitak je sa 8.400 KM povećan na 12.000 KM (mjesečni sa 700 KM na 1.000 KM). Takođe, Usvojenim Prijedlogom budžeta Republike Srpske za 2022. godinu povećane su plate za budžetske korisnike¹⁹.

Sve izmjene koje su entitetske vlade donijele svakako će se odraziti i na naplatu prihoda poreskih uprava, jer se njihovom primjenom mijenjaju i poreska osnovica i stope (poreza na dohodak i doprinosa za zdravstveno osiguranje).

Entitetske poreske uprave su u januaru mjesecu 2020. godine, ukupno prikupile oko 600 miliona KM javnih prihoda, iz svojih nadležnosti. Navedeni prihodi su ostarili neznatan rast od svega 1,8% u poređenju sa istim mjesecom 2019. godine. Najveća i najznačajnija kategorija prihoda su prihodi po osnovu socijalnih doprinosa, čiji rast i jeste zaslužen za rast prihoda

¹⁵ Odlukom Upravnog odbora UIO Bosne i Hercegovine, broj: 02-17-01-6-1/21, utvrđeni su privremeni koeficijenti raspodjele sredstava sa JR za period januar-mart 2022. godine, i isti su se primjenjivali i u januaru 2022. godine, a iznose: Federacija Bosna i Hercegovina 61,88%, Republika Srpska 34,57% i Brčko Distrikt Bosne i Hercegovine 3,55%.

¹⁶ Dana 30.12.2021. održana je telefonska sjednica na kojoj je Vlada Federacije donijela Uredbu kojom se propisuje metodologija utvrđivanja iznosa najniže plate i usklađivanje najniže plate što će se primjenjivati od 2023. godine (Službene novine Federacije BiH, broj 106/21).

¹⁷ Odluka Vlade Federacije Bosne i Hercegovine od 07.01.2022. godine.

¹⁸ Narodna skupština Republike Srpske na 26. posebnoj sjednici, održanoj 14. decembra 2021. godine usvojila Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o radu, Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o porezu na dohodak i Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o doprinosima („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 119/21). Vlada Republike Srpske je donijela Odluku o najnižoj plati za 2022. godinu („Službeni glasnik Republike Srpske“, broj 1/22) u visini od 590 KM u neto iznosu.

¹⁹ Za plate do 1.000 KM uvećanje iznosi 5%, a za plate veće od 1.000 KM 3%.

poreskih uprava. Prihodi od direktnih poreza, kao i ostali prihodi koje su naplatile poreske uprave bilježe smanjenje. Detalji slijede u tabeli ispod.

Tabela 4: Prihodi od direktnih poreza, doprinosa, taksi, naknada i kazni u januaru

Naziv prihoda	Federacija Bosne i Hercegovine			Republika Srpska			Bosna i Hercegovina		
	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %	miliona KM		rast u %
	2021	2022		2021	2022		2021	2022	
Direktni porezi	65,1	69,7	7,0	30,1	28,6	-4,8	95,2	98,3	3,3
Porez na dohodak	33,9	38,7	13,9	16,2	13,4	-17,6	50,2	52,0	3,7
Porez na dobit	20,6	19,1	-7,6	11,8	13,5	14,1	32,5	32,6	0,3
Porezi građana	10,5	11,9	13,4	2,0	1,8	-12,8	12,5	13,6	9,2
Ostali porezi	0,1	0,1	-0,8	0,0	0,0	-	0,1	0,1	-0,8
Takse, kazne i naknade	53,3	63,4	18,9	30,6	28,6	-6,5	83,9	92,0	9,7
Doprinosi	286,9	316,1	10,2	131,4	134,1	2,1	418,3	450,2	7,6
PIO	159,6	176,6	10,7	74,1	76,2	2,8	233,7	252,7	8,2
Zdravstvo	113,9	124,9	9,6	48,1	48,6	1,1	162,0	173,5	7,1
Nezaposleni	13,4	14,6	9,2	2,3	2,4	3,6	15,7	17,0	8,4
Dječija zaštita	0,0	0,0	-	6,3	6,5	2,6	6,3	6,5	2,6
Zapošljavanje invalida	0,0	0,0	-	0,6	0,5	-16,2	0,6	0,5	-16,2
Ostali prihodi	0,2	0,0	-	0,0	0,0	-	0,2	0,0	-
UKUPNO	405,5	449,2	10,8	192,1	191,4	-0,3	597,5	640,6	7,2

Izvor: entitetske poreske uprave

Socijalni doprinosi. Ukupno prikupljeni prihodi po osnovu socijalnih doprinosa, na kraju januara 2022. godine, su iznosili oko 450 miliona KM, čime su u poređenju sa istim mjesecom 2021. godine ostvarili rast od oko 7,6%. Sve pojedinačne kategorije prihoda od doprinosa bilježe pozitivne stope rasta, što se može vidjeti iz tabele iznad. Smanjenje stope doprinosa za zdravstveno osiguranje u Republici Srpskoj, u januaru mjesecu se nije odrazilo na smanjenje ove kategorije prihoda, ali je značajno usporilo njihov rast (ranije se kretala oko 7% g/g).

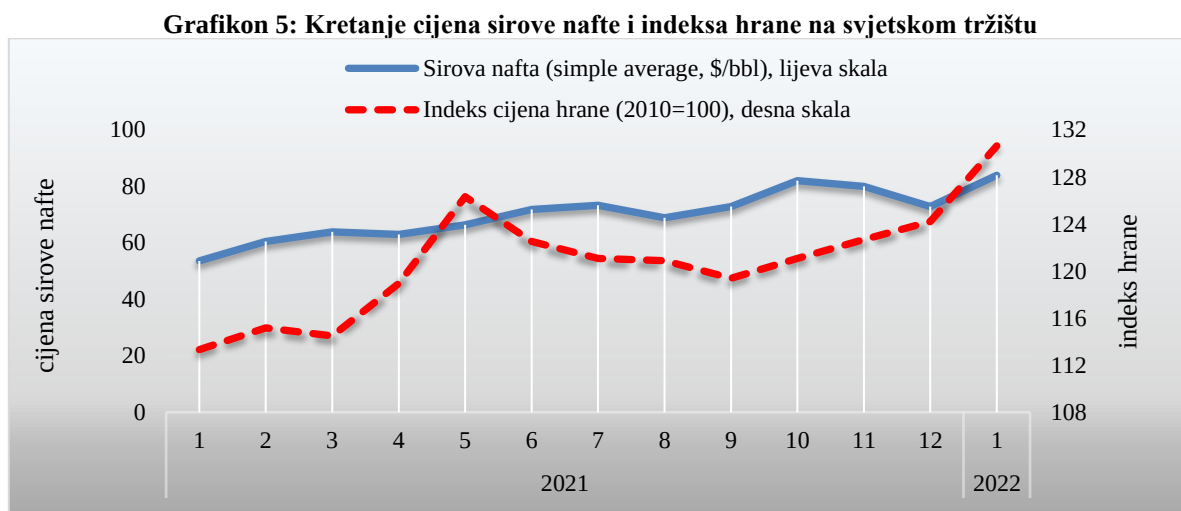
Direktni porezi. Prihodi po ovom osnovu na nivou Bosne i Hercegovine, početkom 2022. godine su ostvarili skroman rast od 3,3% g/g. Na kraju januara posmatrane godine po osnovu direktnih poreza ukupno je naplaćeno oko 98 miliona KM. U strukturi navedenih prihoda dominiraju prihodi od poreza na dohodak. Prihodi od poreza na dohodak bilježe stopu od oko 3,7% g/g. Kao rezultat mjera koje su u primjeni sa početkom godine (smanjenje stope poreza, povećanje neoporezivog dijela osnovice), u Republici Srpskoj isti su manji za oko 18%, dok u Federaciji Bosne i Hercegovine bilježe povećanje od oko 14% g/g (rezultat povećanja minimalne plate). Porezi na dobit su ostali skoro nepromijenjeni (0,3% g/g), zbog negativne stope rasta ostvarene u Federaciji Bosne i Hercegovine.

Takse, kazne i naknade. Po osnovu različitih taksi, naknada i kazni u januaru 2022. godine, ukupno je naplaćeno oko 92 miliona KM, što je za 9,7% više nego u istom mjesecu 2021. godine. Na rast prihoda u kategoriji taksi najviše utiča je imalo povećanje naplate različitih komunalnih taksi. U kategoriji naknada najveći negativan doprinos rastu ove kategorije prihoda dali su smanjenje prihoda od naknada za priređivanje igara na sreću i naknada za korišćenje mineralnih sirovina.

3. Cijene, monetarni i finansijski sektor

Cijene

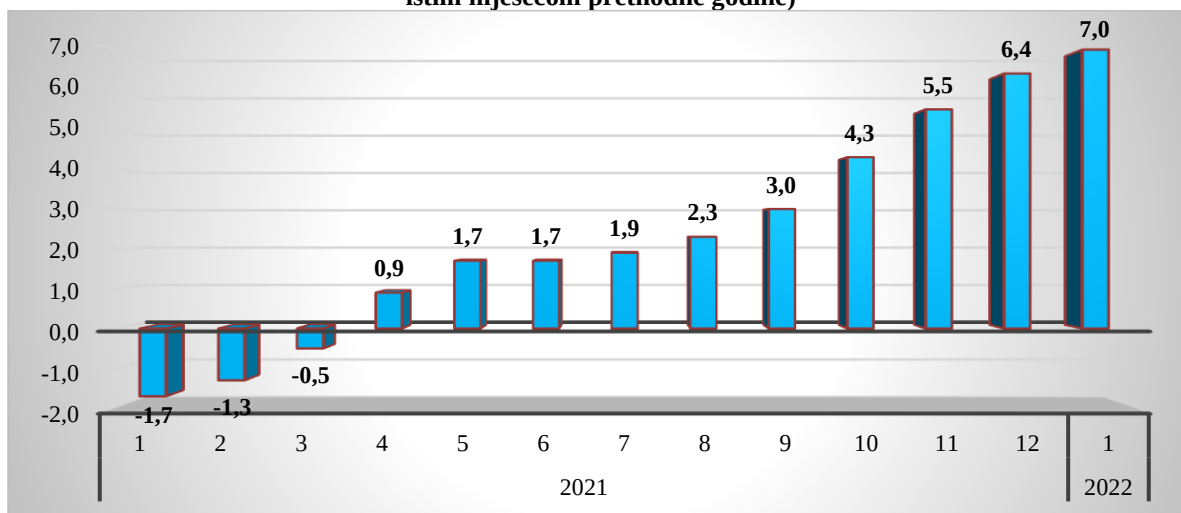
Rast cijena energenata i hrane imali su veliki uticaj na kretanje inflacije kako u Evropskoj uniji tako i u Bosni i Hercegovini. Prema podacima EUROSTAT-a inflacija u EU 27 u januaru 2022. godine je iznosila 5,6% g/g. Cijena sirove nafte na svjetskom tržištu energenata u januaru 2022. godine prema podacima Svjetske banke bila je viša u odnosu na prethodni mjesec (oko 11 \$/barelu) i iznosila je 83,9 \$/barelu. U poređenju sa januarom 2021. godine, cijena sirove nafte bila je viša za 56,6% (30,3 \$/barelu). Indeks hrane na svjetskom tržištu u januaru 2022. godine takođe je nastavio da raste što se može vidjeti na grafikonu ispod, odnosno cijena hrane u posmatranom mjesecu 2022. godine uvećana je za 15,3% u poređenju sa januarom 2021. godine.

Izvor: Svjetska banka

Rast ukupnog nivoa cijena nastavljen je i u Bosni i Hercegovini. Inflacija mjerena indeksom potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini u januaru 2022. godine je iznosila 7% u poređenju sa januarom 2021. godine. Najznačajniji rast cijena bio je u odjeljcima hrane i bezalkoholnih pića, prevoza, stanovanja, vode, el. energije, plina i drugih energenata.

Grafikon 6: Kretanje inflacije u Bosni i Hercegovini po mjesecima u 2021. i 2022. godini (poređenje sa istim mjesecom prethodne godine)

Izvor: BHAS

U posmatranom mjesecu u odjeljku prevoza cijene su bile više za 13,7% u odnosu na januar 2021. godine na šta su uticale izrazito visoke cijene sirove nafte i naftnih derivata. Cijene u odjeljku koji zauzima najveći dio ukupnog indeksa potrošačkih cijena (hrana i bezalkoholna pića) su uvećane 11,9% u odnosu na januar prethodne godine. U okviru hrane evidentno je poskupljenje hljeba i žitarica, ulja i masnoća, mesa, voća i povrća, mlijeka i mliječnih proizvoda. Na taj način ovaj odjeljak je uz prevoz imao najveći uticaj na inflaciju u Bosni i Hercegovini.

U odjeljku stanovanja, vode, električne energije, plina i drugih eneregenata cijene su uvećane za 6,1% g/g i imale su nešto manji doprinos rastu ukupne inflacije u Bosni i Hercegovini u odnosu na hranu i prevoz.

S druge strane, najznačajnije smanjenje cijena bilo je u odjeljku odjeće i obuće gdje su cijene bile niže za 7,6% u januaru 2022. godine što je samo djelimično usporilo rast ukupne inflacije u Bosni i Hercegovini.

Pregled indeksa potrošačkih cijena po odjeljcima dat je u tabeli ispod.

Tabela 5: Indeks potrošačkih cijena u Bosni i Hercegovini

Odjeljak	I-XII 2021 I-XII 2020	I 2022 I 2021
00 Ukupan indeks	102,0	107,0
01 Hrana i bezalkoholna pića	103,5	111,9
02 Alkoholna pića i duvan	101,9	100,5
03 Odjeća i obuća	91,1	92,4
04 Stanovanje, voda, el. energija, plin i dr. energenti	101,3	106,1
05 Namještaj, kućni uređaji i redovno održavanje kuće	100,2	103,5
06 Zdravstvo	100,7	100,9
07 Prevoz	105,9	113,7
08 Komunikacije	99,8	100,2
09 Rekreacija i kultura	100,6	104,1
10 Obrazovanje	100,2	100,2
11 Restorani i hoteli	101,0	104,5
12 Ostala dobra i usluge	100,6	102,3

Izvor: BHAS

Monetarni sektor

Ukupna novčana masa na kraju mjeseca siječnja 2022. godine iznosila je 31,6 mlrd. KM što je rast od 11,2% u odnosu na isti mjesec prošle godine. U okviru novčane mase, transakcijski novac (M1) ostvario je rast od 17,6% g/g dok je kvazi novac (QM) uvećan za 3,9% g/g. Najveći doprinos rastu ukupne novčane mase imale su sastavnice transakcijskog novca, prenosivi depoziti²⁰ u domaćoj valuti sa 7,8 p.p i gotovina izvan banaka sa 1,6 p.p. dok su okviru u kvazi novca najveći doprinos imali prenosivi depoziti u inozemnoj valuti, 1,8 p.p. Preostale druge dvije sastavnice QM novca, ostali depoziti u domaćoj valuti i ostali depoziti u inozemnoj valuti imali su doprinos od 0,4 i negativan doprinos od - 0,3 p.p. respektivno. Najveće učešće u ukupnoj novčanoj masi (M2) imali su prenosivi depoziti u domaćoj valuti (39,2%) nakon čega slijede ostali depoziti u inozemnoj valuti (22,7%) te gotovina izvan banaka sa 17,3%.

²⁰ Prenosivi depoziti su raspoloživi na zahtjev bez naknada i ograničenja, mogu se direktno upotrijebiti za plaćanja trećim osobama, posebni štedni računi s kojih je dozvoljen prenos sredstava na prenosive depozite.

Tabela 6: Monetarni agregati u siječnju 2022. godine i stope rasta I 2022/I 2021

	Gotovina izvan banaka	Prenosivi depoziti u domaćoj valuti	Transakcijski i novac (M1)	Ostali depoziti u domaćoj valuti	Prenosivi depoziti u inozemnoj valuti	Ostali depoziti u inozemnoj valuti	Kvazi novac (QM)	Ukupna novčana masa (M2)
Opis	1	2	3=1+2	4	5	6	7=4+5+6	8=3+7
Stanje u mil. KM	5.481,5	12.385,1	17.866,6	3.116,4	3.454,2	7.172,5	13.743,1	31.609,7
Stopa rasta g/g	9,0%	21,9%	17,6%	3,3%	17,5%	-1,3%	3,9%	11,2%

Izvor: CBBiH

Na kraju siječnja, pričuvni novac (M0) iznosio je 14,6 mlrd. KM uz povećanje od 18,9% g/g. Tom rastu najveći doprinos imali su depoziti banaka kod monetarnih vlasti sa 12 p.p. koji su ujedno imali rast od 25,2% g/g nakon čega slijedi gotovina izvan monetarnih vlasti sa godišnjom stopom rasta od 12,4% i doprinosom ukupnom rastu pričuvnog novca od 6,3 p.p. Depoziti banaka kod monetarnih vlasti imali su učešće od 50,3% dok je 47,5% učešća imala gotovina izvan monetarnih vlasti. Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti bilježe učešće od 2,2% čime je i njihov doprinos rastu neznatan, sa 0,6 p.p.

Tabela 7: Pričuvni novac u siječnju 2022. godine i stope rasta I 2022/I 2021

	Gotovina izvan monetarnih vlasti	Depoziti banaka kod monetarnih vlasti	Prenosivi depoziti drugih domaćih sektora kod monetarnih vlasti	Pričuvni novac (M0)
Opis	1	2	3	4=1+2+3
Stanje u mil. KM	6.934,0	7.332,4	319,3	14.585,7
Stopa rasta g/g	12,4%	25,2%	31,4%	18,9%

Izvor: CBBiH

Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod Centralne banke Bosne i Hercegovine (dalje u tekstu CBBiH) uvećan je za 19,9% u odnosu na isti mjesec prethodne godine i iznosio je 7,1 mlrd. KM. Višak iznad obvezne pričuve iznosio je 4,1 mlrd. KM dok su prosječne obvezne pričuve bile 3 mlrd. KM.

Prosječna stopa obvezne pričuve u svibnju 2021. godine nije se mijenjala i iznosila je 10% dok je implicitna stopa obvezne pričuve iznosila 23,5%. U strukturi prosječnog salda računa obveznih pričuva kod CBBiH udio prosječnih obveznih pričuva iznosio je 42,6%, dok je udio viška iznad obvezne pričuve bio 57,4%.

Tabela 8: Prosječne obvezne pričuve u siječnju 2022. godine i stope rasta I 2022/ I 2021

	Osnovica za obračun obvezne pričuve	Prosječne obvezne pričuve	Prosječan saldo računa obveznih pričuva kod CBBiH	Prosječna stopa obvezne pričuve	Implicitna stopa obvezne pričuve
Opis	1	2	3	5=2/1	6=3/1
Stanje u mil. KM	30.100,1	3.010,0	7.060,6	10,0%	23,5%
Stopa rasta g/g	9,3%	9,3%	19,9%		

Izvor: CBBiH

Bruto devizne pričuve na kraju siječnja 2022. godine uvećane su za 19,5% u odnosu na isto razdoblje 2021. godine te su iznosile 16,4 mlrd. KM. Najznačajniji doprinos rastu zabilježile su investicije u vrijednosne papire koje sa iznosom od 11,5 mlrd. KM čine 69,7% učešća u ukupnim bruto deviznim pričuvama. Nakon njih slijede depoziti kod nerezidentnih banaka koje sa iznosom od 4,2 mlrd. KM imaju 25,5% učešća. Pokrivenost pričuvnog novca (M0) bruto deviznim pričuvama iznosila je 112,7% čime su ispoštovane odredbe valutnog odbora.

Tabela 9: Bruto devizne pričuve u siječnju 2022. godine i stope rasta I 2022/I 2021

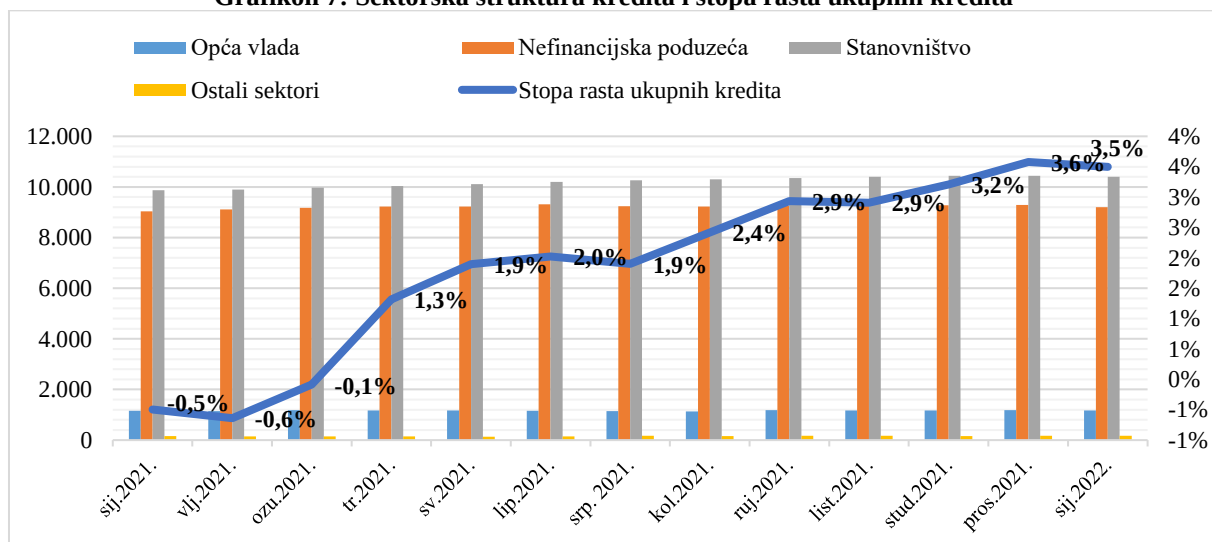
Opis	Zlato	Držanje SDR	Strana valuta u trezoru CBBiH	Depoziti kod nerezidentnih banaka	Ostalo	Investicije u vrijednosne papire	Ukupno bruto devizne pričuve
Stanje u mil. KM	300,3	4,8	471,4	4.198,6	0,0	11.467,4	16.442,5
Stopa rasta g/g	5,1%	41,2%	228,0%	18,8%	-	17,1%	19,5%

Izvor: CBBiH

Bankarski sektor

Ukupni krediti iznosili su na kraju siječnja 2022. godine oko 21 mlrd. KM što predstavlja rast od 3,5% u odnosu na siječanj 2021. godine. Najveći doprinos rastu imali su krediti stanovništva sa 2,6 p.p. i sa stopom rasta od 5,3% g/g te je njihov udjel u ukupnim kreditima najveći, sa 49,7%. Krediti nefinancijskih poduzeća²¹ i opće vlade bilježe usporeniji rast sa stopama od 1,8% g/g i 0,8% g/g respektivno. Doprinos rasta ukupnih kredita od strane sektora nefinancijskih poduzeća iznosio je 0,8 p.p. te je njihovo učešće bilo 44%. Sektor opće vlade imao je udjel u ukupnim kreditima od 5,6% i zbog niže stope rasta ostvaren je doprinos rastu ukupnih kredita od 0,04 p.p. Ostali sektori imali su brži rast od 7,8% g/g, ali s obzirom da je njihovo učešće u ukupnim kreditima 0,8% samim tim je i njihov doprinos rastu ukupnih kredita neznatan 0,06 p.p.

Grafikon 7: Sektorska struktura kredita i stopa rasta ukupnih kredita

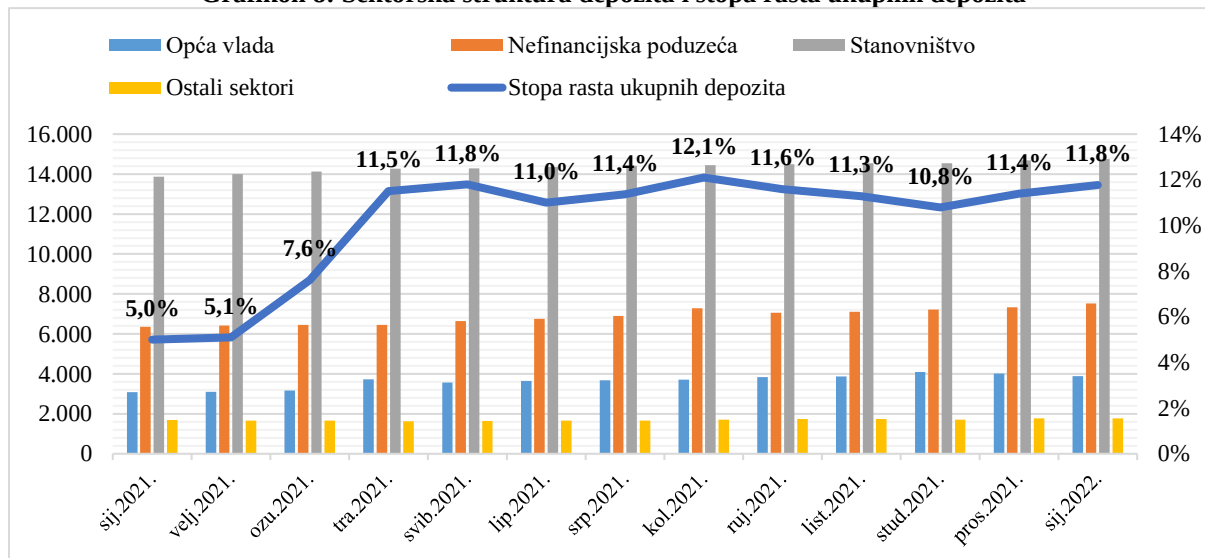

Izvor: CBBiH

²¹ Sektor nefinancijskih poduzeća čine nefinancijska javna i nefinancijska privatna poduzeća. Sektor opće vlade čine sve razine vlade u Bosni i Hercegovini (prema sektorskoj strukturi koju je uradila CBBiH).

Iznos ukupnih depozita na kraju posmatranog razdoblja iznosilo je 28 mlrd. KM uz povećanje od 11,8% g/g. U strukturi ukupnih depozita najveći udjel imali su depoziti stanovništva sa 52,8% nakon čega slijedi učešće depozita nefinancijskih poduzeća od 26,9% i depoziti opće vlade od 13,9%. Najveći doprinos rastu ukupnih depozita imali su depoziti nefinancijskih poduzeća (4,7 p.p.) s obzirom da su imali visoku stopu rasta od 18,5% g/g i ostvareni iznos od 7,5 mlrd. KM. Drugi po doprinosu su depoziti stanovništva sa 3,6 p.p. uz stopu rasta od 6,4% g/g i iznosom od 14,8 mlrd. KM. Sektor opće vlade ostvario je stopu rasta od 26% g/g i doprinos rastu od 3,2 p.p. Ostali sektori ostvarili su doprinos rastu od 0,3 p.p. s obzirom na udjel u ukupnim depozitima od 6,3% i stopu rasta od 4,6% g/g odnosno iznos od 1,8 mlrd. KM.

Grafikon 8: Sektorska struktura depozita i stopa rasta ukupnih depozita

Izvor: CBBiH

Berze u Bosni i Hercegovini

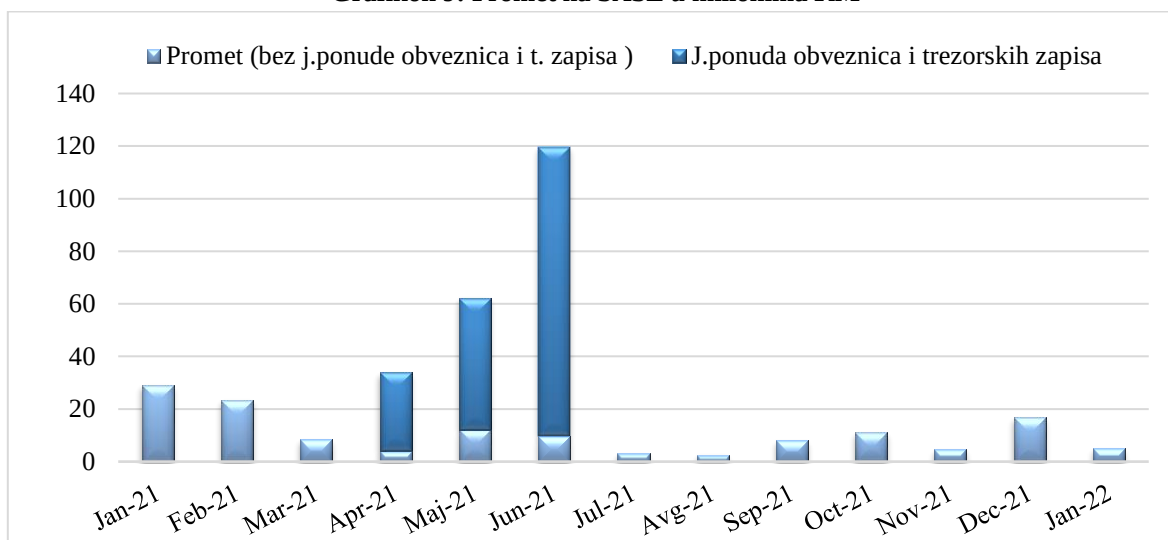
Ukupan promet u mjesecu januaru 2022. godine na SASE i BLSE je uz negativnu stopu rasta od 79,6% g/g dostigao svega 14,4 mil. KM. U ovom mjesecu je putem javne ponude obveznica (samo BLSE) prikupljeno 4,6 mil. KM.

Tabela 10: Ukupan promet (u KM) na SASE i BLSE

Godina	SASE	BLSE	UKUPNO
Jan-20	6.407.504,6	27.933.440,5	34.340.945,0
Jan-21	29.053.836,0	41.874.061,0	70.927.897,0
Jan-22	5.070.028,3	9.370.057,5	14.440.085,8

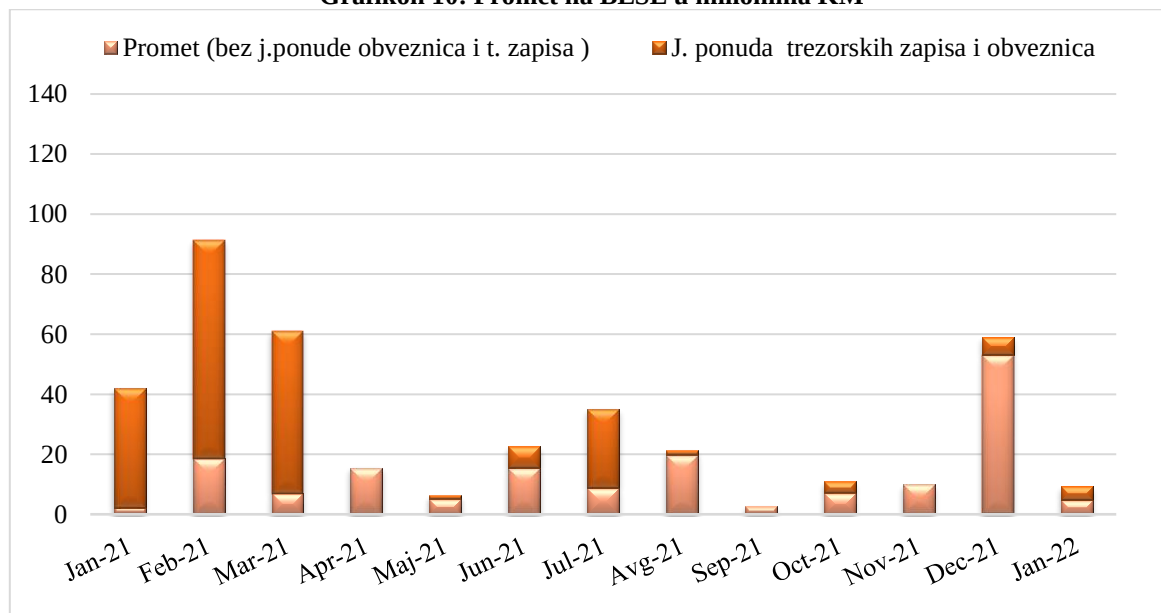
Izvor: SASE i BLSE

Ukupan promet u mjesecu januaru 2022. godine, na Sarajevskoj berzi (u daljem tekstu SASE) je uz negativnu stopu rasta od 82,5% g/g dostigao 5,1 mil. KM. Time je ujedno ostvario 35,1% učešće u ukupnom prometu u Bosni i Hercegovini. U januaru 2022. godine na SASE nisu bile organizovane javne ponude obveznica i trezorskih zapisa za potrebe emitenta.

Grafikon 9: Promet na SASE u milionima KM

Izvor: SASE

Ukupan promet u mjesecu januaru 2022. godine, na Banjalučkoj berzi (u daljem tekstu BLSE) je uz negativnu stopu rasta od 77,6% dostigao 9,4 mil. KM. Time je dostigao učešće u ukupnom prometu u Bosni i Hercegovini od 64,9%. U januaru 2022. godine za potrebe emitenta je putem javne ponude obveznica prikupljeno 4,6 mil. KM.

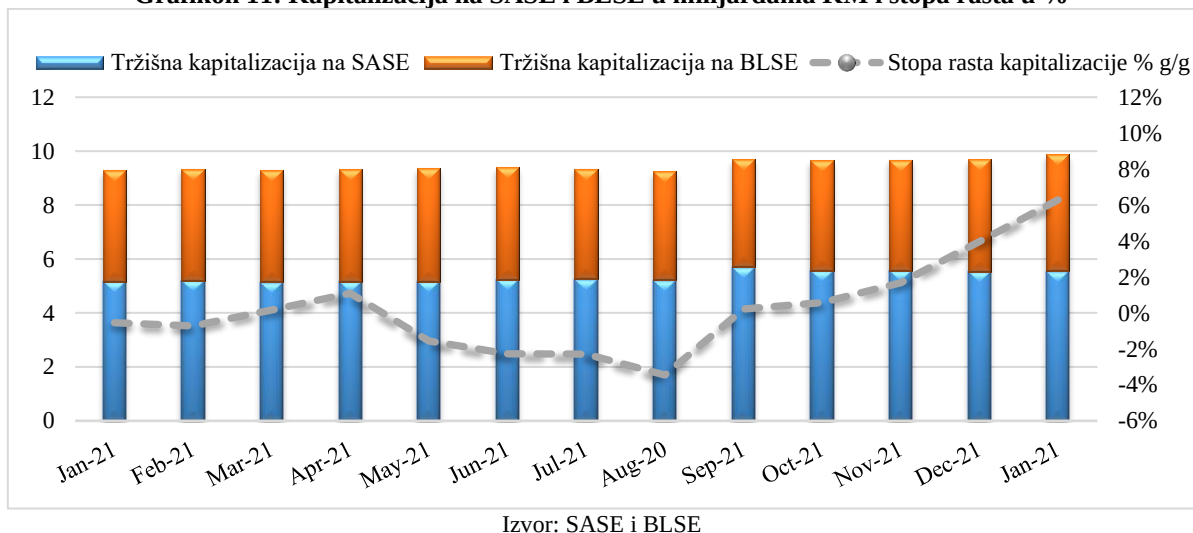
Grafikon 10: Promet na BLSE u milionima KM

Izvor: BLSE

Na kraju mjeseca januara 2022. god. ukupna kapitalizacija (SASE+BLSE) je uz stopu rasta od 6,3% g/g dostigla 9,9 mlrd. KM. Odnos učešća u ukupnoj kapitalizaciji SASE prema BLSE je 56,3% prema 43,7%.

Na kraju mjeseca januara 2022. godine kapitalizacija na SASE je u dostigla 5,6 mlrd. KM uz stopu rasta od 7,6% g/g. U istom periodu kapitalizacija na BLSE je dostigla 4,3 mlrd. KM uz stopu rasta od 4,7% g/g.

Grafikon 11: Kapitalizacija na SASE i BLSE u milijardama KM i stopa rasta u %

4. Vanjski sektor

Vanjskotrgovinska robna razmjena

Poboljšanje epidemioloških prilika i jačanje privredne aktivnosti u svijetu u 2021. godini rezultiralo je snažnim oporavkom vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini. Tako je Bosna i Hercegovina prema podacima BHAS-a za 2021. godinu Bosna i Hercegovina zabilježila rast svih vanjskotrgovinskih pokazatelja. Vrijednosno posmatrano, ukupna vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini u 2021. godini iznosila je skoro 36 milijardi KM, što predstavlja povećanje od 8,5 milijardi KM odnosno 30,9% u odnosu na prethodnu godinu. Izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u 2021. godini iznosio je 14,3 milijarde KM što je predstavljalo povećanje od skoro 3,8 milijardi KM odnosno skoro 36%. Uvoz roba je iznosio 21,6 milijardi i uvećan je za skoro 28% u odnosu na prethodnu godinu.²² Na osnovu ovih pokazatelja može se konstatovati da se vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini prilično dobro oporavila nakon pandemije što je i nagovještavano u okviru ranijih izvještaja. Naime, Bosna i Hercegovina je bar u okviru vanjskotrgovinske robne razmjene uspjela u potpunosti nadoknaditi gubitke iz prethodne godine, pa čak i nadmašiti rezultate vanjskotrgovinske robne razmjene iz 2018 i 2019. godine koje su bile relativno uspješne. Međutim, prilikom interpretacije ovih pokazatelja vrijedi istaći isto tako da prikazane stope rasta predstavljaju nominalna povećanja i da su pod utjecajem kako baznog tako i cjenovnog efekta. Naime, prema raspoloživim podacima BHAS-a za 2021. godinu u Bosni i Hercegovini je zabilježen rast izvoznih i uvoznih cijena od oko 15% u odnosu na isti period prethodne godine, tako da su realna povećanja znatno niža u odnosu na nominalna.²³

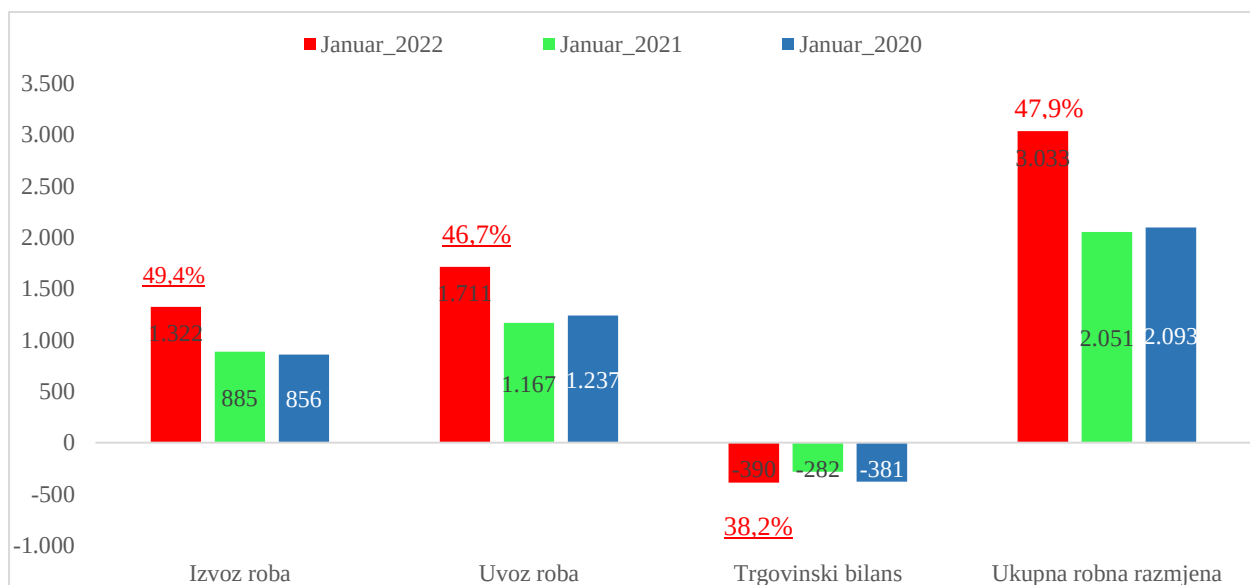
S druge strane, trenutno raspoloživi podaci o vanjskotrgovinskoj robnoj razmjeni za januar 2022. godine ukazuju na to da je trend rasta iz prethodne godine nastavljen. Tako je Bosna i Hercegovina prema podacima BHAS-a za januar 2022. godine ostvarila izvoz roba u vrijednosti od 1,3 milijarde KM što predstavlja povećanje od 437 miliona KM odnosno 49,4% u odnosu

²² Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za decembar 2021. godine-prethodni podaci“, 25.01.2022. godine.

²³ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Indeksi jediničnih vrijednosti izvoza i uvoza BiH, četvrto tromjesečje 2021“, 22.02.2022. godine.

na isti mjesec prethodne godine.²⁴ Međutim, prilikom interpretacije ovih prilično visokih stopa rasta potrebno ima ti na umu cjenovni efekat odnosno povećanja cijena izvoznih proizvoda. Iako podaci o kretanjima izvoznih cijena za januar 2022. godine nisu bili dostupni prilikom pripreme ovog izvještaja, podaci MMF ukazuju da je ukupni indeks svjetskih cijena uvećan za preko 30%, pri čemu su najveća povećanja zabilježena u okviru kategorije nafta i energenti.²⁵ Ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u januaru 2022. godine posmatra po proizvodima, vidljivo je da su najznačajnija povećanja ostvarena u okviru izvoza električne energije i baznih metala u okviru kojih je vrijednost izvoza udvostručena, tako da je doprinos rastu robnog izvoza u okviru ovih kategorija iznosio (14 p.p) odnosno (12 p.p.) respektivno. Pored toga, povećanja izvoza su zabilježena u okviru izvoza gotovih metalnih proizvoda 35% (3,7 p.p), električne opreme 61% (2,1 p.p), hemijskih proizvoda 50% (2,5 p.p), namještaja 18% (1,6 p.p). S druge strane, ako se izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u januaru 2022. godine posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe izvezeno na tržište zemalja EU u vrijednosti od skoro 983 miliona KM što predstavlja povećanje od 47,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Izvoz roba iz Bosne i Hercegovine u zemlje CEFTA-e u januaru 2022. godine iznosio je 255 miliona KM što je dvostruko više u odnosu na januar iz prethodne godine. Ako se robni izvoz iz Bosne i Hercegovine tokom navedenog perioda posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja zabilježena prilikom izvoza u Srbiju koji je udvostručen (11 p.p), Hrvatsku 68% (9,4 p.p), Italiju 82% (8 p.p), Njemačku 44% (7 p.p), Austriju 32% (3,0 p.p) i Sloveniju 18,4% (1,7 p.p). Pregled kretanja vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini za januar 2022. godine prikazan je na grafikonu ispod.

Grafikon 12: Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini u januaru 2022. godini

Izvor: BHAS

S druge strane, pored povećanja robnog izvoza u januaru 2022. godine u Bosni i Hercegovini je došlo i do povećanja robnog uvoza. Tako je uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u januaru 2022. godine prema podacima BHAS-a iznosio 1,7 milijardi, što predstavlja nominalni rast od 46,7% odnosno (545 miliona KM) u odnosu na januar prethodne godine. Posmatrano po proizvodima, najznačajnija povećanja uvoza roba su registrirana u okviru uvoza baznih metala

²⁴ Agencija za statistiku Bosne i Hercegovine, Saopštenje, „Vanjskotrgovinska robna razmjena u Bosni i Hercegovini za januar 2022. godine-prethodni podaci“, 25.02.2022. godine.

²⁵ <https://www.imf.org/en/Research/commodity-prices>

i rafinirane nafte i derivata u okviru kojih je uvoz udvostručen, zatim prehrambenih proizvoda i hemijskih proizvoda oko 30%, mašina, električne opreme, odjeće i dr.

Ako se uvoz roba u Bosnu i Hercegovinu u januaru 2022. godini posmatra po glavnim trgovinskim partnerima vidljivo je da najviše robe uvezeno sa tržišta zemalja EU u vrijednosti od oko preko 920 miliona KM što predstavlja povećanje od 29,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine. Uvoz roba iz zemalja CEFTA-e iznosio je preko 187 miliona KM što predstavlja povećanje od 39,3%. Ako se robni uvoz u Bosnu i Hercegovinu posmatra po zemljama vidljivo je da su najznačajnija povećanja istog zabilježena prilikom uvoza iz Italije 34,6% (4,1 p.p), Njemačke 15% (1,9 p.p), Srbije 35,8% (3,6 p.p), Hrvatske za 41,5% (3,7 p.p) Turske 62,9% (3,3 p.p), Kine 55,4% (4,7 p.p), Austrije 26,9% (1,1 p.p) i Slovenije 9,4 % (0,5 p.p). Vanjskotrgovinski robni deficit u januaru 2022. godine iznosio je 390 miliona KM i uvećan je za oko 100 miliona KM odnosno 38,2%. Posmatrano po proizvodima najznačajnije kategorije koje su dovele do povećanja vanjskotrgovinskog deficita u januaru 2022. godine su naftni derivati, farmaceutski preparati, te motorna vozila. S druge strane, Bosna i Hercegovina je nastavila da bilježi suficit u okviru kategorija kao što su električna energija, namještaj, određeni metalni proizvodi, obuća i dr. S druge strane, posmatrano po zemljama i glavnim vanjskotrgovinskim partnerima, vrijedi istaći da je Bosna i Hercegovina po prvi u januaru 2022. godine zabilježila suficit prilikom vanjskotrgovinske robne razmjene sa zemljama EU i sa zemljama CEFTA-e. U januaru 2022. godine ukupna pokrivenost uvoza izvozom u Bosni i Hercegovini iznosila je 77,2% što predstavlja poboljšanje od skoro 1,5 p.p u odnosu na januar prethodne godine godinu. Posmatrano po glavnim trgovinskim partnerima, kao što je to pokrivenost uvoza izvozom sa zemljama EU bila je rekordna i iznosila je 106,8%, dok je pokrivenost za zemljama CEFTA-e bila isto tako prilično visoka i iznosila je 139,6%. Detaljniji prikaz vanjskotrgovinske robne razmjene u Bosni i Hercegovini za januar 2022. godine po HS klasifikaciji prikazan je u tabeli ispod.

Tabela 111: Vanjskotrgovinska robna razmjena za januar 2022. godine po HS klasifikaciji

Izvoz i uvoz dobara klasifikovanih prema harmonizovanom sistemu kodova (HS)	IZVOZ				UVOZ				DEFICIT				
	Januar_2021	Januar_2022	2022/2021 promjena %		Januar_2021	Januar_2022	2022/2021 promjena %		Januar_2021	Januar_2022	2022/2021 promjena %		Pokrivenost uvoza izvozom
	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	u mil KM	u mil KM	g/g	p.p	
UKUPNO	885	1322	49,4	49,4	1166	1711	46,7	46,7	-281	-389	38,4	38,4	77,2%
1 ŽIVOTINJE I	10	10	-2,0	0,0	39	47	21,1	0,70	-29	-37	29,4	2,99	21,3%
2 PROIZVODI BILJNOG	16	14	-10,8	-0,19	52	75	43,4	1,95	-37	-61	66,7	8,68	18,7%
3 PORJEKLA MASTI I ULJA	9	6	-38,2	-0,38	10	11	8,1	0,07	-1	-5	420,0	1,49	51,4%
4 ŽIVOTINJSKOG PREHRAMBENE	23	26	16,9	0,43	99	129	30,2	2,57	-77	-103	34,1	9,32	20,3%
5 PRERAĐEVINE PROIZVODI	86	242	180,4	17,62	134	248	84,6	9,74	-48	-6	-88,3	-15,05	97,7%
6 MINERALNOG PROIZVODI HEMIJSKE	57	83	47,4	3,03	114	141	23,9	2,33	-57	-58	0,7	0,14	59,1%
7 INDUSTRIJE ILI PLASTIČNE MASE, GUMA I KAUČUK	41	54	30,4	1,42	86	118	36,8	2,71	-45	-64	42,7	6,76	46,0%
8 KOŽA I KRZNO	9	10	16,9	0,17	18	24	30,6	0,47	-9	-13	44,0	1,42	44,3%
9 DRVO I PROIZVODI OD	51	71	39,5	2,28	21	30	43,5	0,78	30	41	36,6	-3,95	238,0%
10 DRVETA	24	38	55,7	1,54	29	38	31,0	0,77	-5	0	-100,0	-1,64	100,0%
11 KARTON I NJIHOVI TEKSTIL I TEKSTILNI	51	54	7,5	0,43	78	99	27,4	1,83	-27	-45	64,3	6,23	54,8%
12 PROIZVODI OBUĆA, SEŠIRI, KAPE I	50	63	25,3	1,44	24	27	10,7	0,22	26	36	39,3	-3,59	232,6%
13 SLIČNI PROIZVODI PROIZVODI OD	7	11	58,3	0,47	20	28	40,9	0,69	-13	-17	31,0	1,39	40,9%
14 KAMENA, GIPSA, BISER I, PLEMENITI	4	3	-28,9	-0,12	2	3	50,5	0,09	2	0	-117,2	0,75	89,7%
15 METALI I NJIHOVI BAZNI METALI I	160	297	85,1	15,41	156	334	114,8	15,31	5	-37	-877,1	14,98	88,8%
16 PROIZVODI OD BAZNIH MAŠINE, APARATI, MEHANIČKI I	140	174	24,4	3,85	170	209	22,9	3,34	-30	-35	16,2	1,74	83,2%
17 TRANSPORTNA	28	32	12,4	0,40	68	86	26,3	1,54	-40	-54	36,2	5,12	36,9%
18 SREDSTVA I NJIHOVI SATOVI, MJERNI,	4	4	5,0	0,02	16	27	67,5	0,94	-12	-23	87,8	3,84	15,4%
19 MUZIČKI I ORUŽJE I MUNICIJA, NJIHOVI DIJELOVI I	11	8	-26,5	-0,33	0	0	0,0	0,00	11	8	-26,6	1,04	115428,6%
20 RAZNI PROIZVODI	99	119	20,4	2,28	27	36	34,0	0,77	73	84	15,4	-3,99	68,7%
21 UMJETNIČKA DJELA, KOLEKCIJONARSKI	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0	0,00	0,0%
98 NERAZVRSTANO	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0	0	0,0	0,00	0,0%

Izvor: BHAS

5. Strane direktne investicije

U vrijeme pisanja informacije nisu bili dostupni podaci o stranim direktnim ulaganjima za mjesec januar 2022. godine i zadnji kvartal 2021. godine.

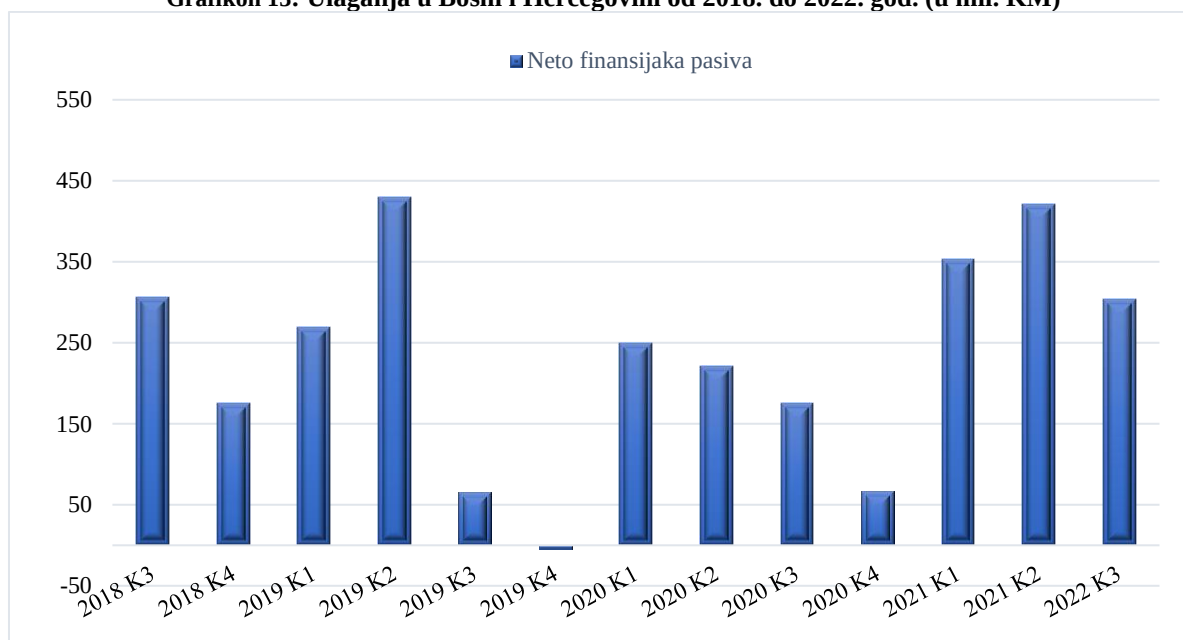
Prema posljednjim dostupnim podacima CBBiH ukupna SDU su u prva tri kvartala 2021. god. dostigla 1.080,3 mil. KM (neto finansijska pasiva). Ovaj iznos je u odnosu na isti period prošle godine veći za 64,4%. U isto vrijeme, neto finansijska aktiva je dostigla 86,4 mil. KM i veća je za 2,9 puta u odnosu na isti period iste godine. U ovom vremenskom periodu reinvestirane zarade dostigle 658,9 mil. KM što predstavlja povećanje od 32,4% g/g. Sa ovim iznosom reinvestirane zarade su ostvarile učešće od 61% u ukupnim SDU.

Tabela 12: Strana direktna ulaganja po kvartalima

U milionima KM	K1	K2	K3	K4	K1-K4
2018	321,4	189,8	306,2	175,1	992,4
2019	269,0	429,4	65,2	-4,1	759,6
2020	249,7	220,9	174,7	67,4	712,7
2021	353,4	423,7	303,1		

Izvor: CBBiH

Grafikon 13: Ulaganja u Bosni i Hercegovini od 2018. do 2022. god. (u mil. KM)

Izvor: CBBiH

Nije bilo promjene kreditnog rejtinga Bosne i Hercegovine u prvom mjesecu 2022. godine. Ranije u augustu 2021. godine agencija Standard & Poor's potvrdila je Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B sa stabilnim izgledima“ Takođe, u istom mjesecu je agencija Moody's Investors Service potvrdila Bosni i Hercegovini suvereni kreditni rejting „B3 sa stabilnim izgledima“.

Na temelju članka 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), članka 54. stavka (1) točke b) i članka 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____. sjednici, održanoj _____ godine, donijelo je

Z A K L J U Č A K

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je dokument ***Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za Bosnu i Hercegovinu januar/siječanj 2022. godine.***
broj: _____ od _____. godine.

Broj: _____, _____. godina.
S a r a j e v o

Predsjedatelj
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Dr. Zoran Tegeltija

M. P.

Na osnovu člana 17. Zakona o Vijeću ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik Bosne i Hercegovine“, br. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 i 24/08), člana 54. stava (1) tačke b) i člana 56. Poslovnika o radu Vijeća ministara Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“, broj 22/03) Vijeće ministara Bosne i Hercegovine na _____. sjednici, održanoj _____ godine, donijelo

Z A K L J U Č A K

1. Vijeće ministara Bosne i Hercegovine usvojilo je dokument **Informacija o kretanju makroekonomskih pokazatelja za Bosnu i Hercegovinu januar/siječanj 2022. godine.**
broj: _____ od _____. godine.

Broj: _____ , _____. godina.
S a r a j e v o

M. P. Predsjedavajući
Vijeća ministara Bosne i Hercegovine
Dr. Zoran Tegeltija

На основу члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине („Службени гласник Босне и Херцеговине“, бр. 30/03, 42/03, 81/06, 94/07 и 24/08), члана 54. става (1) тачке б) и члана 56. Пословника о раду Савјета министара Босне и Херцеговине („Службени гласник БиХ“, број 22/03) Савјет министара Босне и Херцеговине на _____ сједници, одржаној _____ године, донио је
(број сједнице) (датум сједнице)

ЗАКЉУЧАК

1. Савјет министара Босне и Херцеговине усвојио је документ **Информација о кретању макроекономских показатеља за Босну и Херцеговину јануар/сијечањ 2022. године.**
број: _____ од _____ године.

Број: _____, _____ година.
С а р а ј е в о

М. П. Предсједавајући
Савјета министара Босне и Херцеговине
Др Зоран Тегелтија